

Forskningsveileder

Mange aktiviteter på Svalbard krever tillatelse. Regler om dette finnes både i svalbardmiljøloven og i forskrifter gitt med hjemmel i loven. Regelverket omfatter blant annet flora, fauna, kulturminner, arealplanlegging og aktiviteter som kan påvirke miljøet, som ferdsel, terrenginngrep og forurensning.

Ikke all forskning på Svalbard er søknadspliktig. Om du må søke om tillatelse avhenger blant annet av hvor omfattende tiltaket er, om det berører kulturminner, og hvilken påvirkning det kan ha på naturmiljøet. Eksempler på tiltak som normalt ikke krever tillatelse, er mindre midlertidige installasjoner uten terrenginngrep, uttak av vannprøver og innsamling av mindre steinprøver.

Midlertidige installasjoner som ikke er søknadspliktige, skal likevel merkes med navn på ansvarlig person, RiS-ID samt dato for utsetting og planlagt innhenting.

Før du starter forskningsaktivitet på Svalbard, er det viktig at du setter deg inn i bestemmelsene i svalbardmiljøloven og annet relevant miljøregelverk.

Registrering og rapportering

Alle forskningsprosjekter på Svalbard skal registreres i databasen **Research in Svalbard (RiS)**, uavhengig av om prosjektet er søknadspliktig eller ikke. All etterspurt informasjon skal registreres i databasen. Prosjektleder har også ansvar for å undersøke om det finnes andre prosjekter i RiS som det kan være aktuelt å samarbeide med.

Dersom prosjektet krever tillatelse fra Sysselmesteren, skal søknaden sendes gjennom RiS. Søknaden skal omfatte forskningsaktiviteten, ferdsel og eventuelle leiropphold knyttet til feltarbeidet.

Når feltarbeidet er avsluttet, skal prosjektet rapporteres i RiS. Alt innsamlet materiale og alle data fra prosjektet skal rapporteres. Dataene skal være tilgjengelige, gjenfinnbare, samhandlende og gjenbrukbare i tråd med de internasjonale FAIR-prinsippene.

Deltakere i feltarbeidet

Av hensyn til blant annet sikkerhet må Sysselmesteren vite hvem som deltar i feltarbeid på Svalbard. Alle deltakere skal derfor være registrert i RiS-prosjektet og oppgis i eventuell søknad om turopplegg etter feltsikkerhetsforskriften.

Hvor og når skal feltarbeidet foregå?

Av hensyn til sikkerhet, beredskap og naturmiljøet må Sysselmesteren vite hvor og når feltarbeidet skal gjennomføres.

Alle planlagte feltarbeid skal registreres i RiS. Du skal registrere ett feltarbeid per lokalitet. Dersom prosjektet omfatter flere lokaliteter, må alle lokalitetene registreres.

Oppgi feltområdene så presist som mulig i RiS. Husk at feltperioden ikke nødvendigvis er den samme som prosjektperioden. Prosjektperioden er den totale perioden prosjektet pågår, mens feltperioden er tiden du faktisk skal utføre feltarbeid.

Før du planlegger feltarbeidet, må du undersøke om området ligger innenfor et verneområde eller et annet område med restriksjoner. Vurder også om arbeidet kan gjennomføres på en alternativ lokalitet eller på et annet tidspunkt. Forskningsprosjekter som kan gjennomføres utenfor verneområder, bør som hovedregel legges utenfor verneområdene.

Dersom feltarbeidet skal foregå i en nasjonalpark eller et naturreservat, må du følge reglene som gjelder for det aktuelle verneområdet. Hvert verneområde har sin egen verneforskrift.

Ferdsl og feltarbeid i verneområder krever ofte tillatelse fra Sysselmesteren. Du må da søke om dispensasjon fra de aktuelle bestemmelsene og begrunne hvorfor arbeidet må gjennomføres i verneområdet. Vær oppmerksom på at noen verneområder har ferdselsforbud hele eller deler av året.

Flora

Det er som hovedregel forbudt å plukke eller skade planter på Svalbard.

Du kan samle inn planter til forskning eller undervisning uten tillatelse dersom innsamlingen ikke innebærer et vesentlig inngrep i bestanden på stedet. Dersom innsamlingen kan føre til et vesentlig inngrep i bestanden, må du ha tillatelse fra Sysselmesteren.

Import av planter til Svalbard og flytting av planter på Svalbard krever tillatelse fra Miljødirektoratet.

Ved eksport av naturlig forekommende planter fra Svalbard til fastlands-Norge er det ikke nødvendig med egen tillatelse. Dersom du skal eksportere andre planter, må du kontakte Sysselmesteren.

Hvis plantematerialet skal videresendes til et annet land, må du undersøke hvilke krav som gjelder hos toll- og importmyndighetene i det aktuelle landet.

Fauna

Reglene for å beskytte dyrelivet på Svalbard er strenge. Dette gjelder også innsamling og håndtering av dyr. Det er forbudt å flytte eller samle inn fallvilt, selvdøde dyr eller deler av slike dyr. Unntaket er naturlig felte reinsgevir. Dersom du gjør interessante funn, ber vi om at du melder fra til Sysselimesteren.

All forstyrrelse av dyrelivet krever tillatelse fra Sysselimesteren etter svalbardmiljøloven § 30. Unngå all unødvendig forstyrrelse av dyr.

Håndtering, merking eller instrumentering av dyr krever godkjenning fra Mattilsynet før feltarbeidet starter. Behandlingstiden hos Mattilsynet kan være lang, så du bør sende søknaden i god tid.

Flytting av dyr på Svalbard og import av dyr til Svalbard krever tillatelse fra Miljødirektoratet.

Ved eksport av zoologisk materiale gjelder ulike regler avhengig av art og materiale. Enkelte typer eksport krever godkjenning fra Mattilsynet. For arter som er oppført på CITES-listene, er det Miljødirektoratet som behandler søknader om eksport.

Kulturminner

Alle faste og løse kulturminner fra før 1946 er automatisk fredet. Dette omfatter blant annet bygninger, anlegg, ruiner, tufter, graver og andre spor etter menneskelig aktivitet, samt gjenstander som er laget eller etterlatt av mennesker.

Menneskegraver er fredet uavhengig av alder. Det samme gjelder skjelettresten av hval og hvalross på slakteplasser, og skjelettresten av isbjørn ved selvskuddkasser.

Rundt alle faste kulturminner gjelder en sikringssone på 100 meter i alle retninger. Sikringssonen har samme vern som kulturminnet. Kulturminner og sikringssoner er markert i kartet i RiS-databasen. Husk å zoome godt inn for å se dem.

Det er forbudt å slå leir eller tenne bål innenfor sikringssonen. Det er også forbudt å flytte på automatisk fredete kulturminner, selv om de blir funnet på strender eller andre utsatte steder. Er du i tvil om en gjenstand er fredet, skal du legge til grunn at den er det.

Dersom feltarbeidet kan berøre fredete kulturminner eller sikringssonen rundt dem, må du søke om dispensasjon etter svalbardmiljøloven.

Søknaden må inneholde en detaljert beskrivelse av alle planlagte inngrep i området, inkludert:

- type prøver som skal tas

- antall prøver og prøvenes volum
- plassering av prøvetakingspunkter
- størrelse og dybde på prøveruter
- om det skal tas prøver fra fredete kulturminner, som bygninger, anlegg eller andre strukturer
- om prøvene skal tas ut av Svalbard for analyse

Søknaden sendes til Sysselmesteren, som vurderer saken og gir en tilrådning før den oversendes til Riksantikvaren. Det er Riksantikvaren som fatter vedtak i slike saker. Du må derfor beregne god tid til saksbehandlingen.

Geologi, terrenginngrep og seismikk

Det er som hovedregel ikke nødvendig med tillatelse for å samle inn løse steiner. Dersom prøvene skal tas i et verneområde, må du likevel undersøke den aktuelle verneforskriften. Reglene varierer mellom de ulike verneområdene.

Innsamlingen må ikke være så omfattende at den påvirker naturmiljøet i området. Større innsamlinger krever derfor tillatelse fra Sysselmesteren.

Innsamling av fossiler er tillatt utenfor verneområder. I verneområder krever slik innsamling tillatelse fra Sysselmesteren.

Geologisk arbeid som innebærer terrenginngrep større enn 20 × 20 cm, krever tillatelse fra Sysselmesteren. Dette gjelder blant annet graving, prøveuttak og andre fysiske inngrep i terrenget.

Dersom inngrepet berører et fredet kulturminne eller sikringssonen rundt et kulturminne, må du i tillegg søke om dispensasjon etter reglene om kulturminnevern. Se nærmere omtale i avsnittet om kulturminner.

Jord-, is-, snø-, vann- og sedimentprøver

Mindre uttak av jord- og steinprøver krever som hovedregel ikke tillatelse. Dette gjelder prøver på mindre enn 1 liter og færre enn 10 prøvepunkter. Uttak av iskjerner fra breer, is- og snøprøver samt vannprøver fra både ferskvann og sjøvann krever normalt heller ikke tillatelse.

Mer omfattende prøvetaking krever tillatelse fra Sysselmesteren. Tillatelse er også nødvendig dersom uttak av iskjerner innebærer bruk av maskinelt eller motorisert utstyr.

Dersom prøvetakingen berører fredete kulturminner eller sikringssonen rundt disse, er tiltaket alltid søknadspliktig. Se nærmere omtale i avsnittet om kulturminner.

Sedimentprøver fra sjø- eller innsjøbunn kan være søknadspliktige dersom prøvetakingen innebærer terrenginngrep eller på annen måte kan påvirke naturmiljøet. Ved tvil anbefaler vi at du tar kontakt med Sysselmesteren før feltarbeidet starter.

Forurensing

Ingen må ha, gjøre eller sette i verk tiltak som kan medføre fare for forurensning av naturmiljøet. Det er også forbudt å slippe ut miljøgifter til miljøet. I praksis innebærer dette at det ikke er tillatt å slippe ut stoffer eller produkter som kan skade, eller medføre risiko for skade på, naturmiljøet.

Dersom feltarbeidet innebærer bruk eller utslipp av stoffer eller produkter som kan ha miljømessige konsekvenser, må du søke om tillatelse fra Sysselmesteren.

Om et stoff eller produkt kan være skadelig for miljøet, fremgår blant annet av sikkerhetsdatabladet. Vær særlig oppmerksom på produktets klassifisering og merking for miljøfare.

Drivstofflagring

Dersom du planlegger å etablere et drivstoffdepot på Svalbard, må du ha tillatelse fra Sysselmesteren. Det samme gjelder utplassering av drivstoffkanner (jerrykanner).

Du kan søke om etablering av drivstoffdepot elektronisk via Sysselmesterens nettsider. Etableringen skal også beskrives i søknaden som sendes til Sysselmesteren gjennom RiS-databasen.

Drivstoffdepotet må plasseres slik at det ikke medfører risiko for forurensning. Det kan ikke etableres i nærheten av fredete kulturminner eller innenfor sikringssonen rundt slike kulturminner. Se nærmere omtale i avsnittet om kulturminner.

Installasjoner – utsetting og innhenting

Større installasjoner utenfor planområdene krever tillatelse fra Sysselmesteren. Alle installasjoner skal registreres i RiS-databasen. Registreringen skal inneholde nøyaktig plassering på kart og en plan for både utsetting og innhenting.

Innenfor planområdene må tiltak og installasjoner være i samsvar med gjeldende arealplan. I mange tilfeller er det også nødvendig å sende inn melding eller søknad til planmyndigheten. De største planområdene på Svalbard er Longyearbyen, Ny-Ålesund og Barentsburg med tilhørende nærområder.

Før du planlegger en installasjon, bør du derfor undersøke om tiltaket er i tråd med gjeldende arealplan. Er du i tvil, kan du kontakte Longyearbyen lokalstyre for tiltak i Longyearbyen, Kings Bay AS for tiltak i Ny-Ålesund eller Sysselmesteren for tiltak i Barentsburg.

Sysselmesteren er planmyndighet i alle planområder på Svalbard unntatt Longyearbyen, hvor Longyearbyen lokalstyre er planmyndighet. Planmyndigheten kan også gi veiledning om praktiske spørsmål knyttet til tiltaket.

Installasjoner og andre tiltak krever også samtykke fra grunneier. Det er søkerens ansvar å innhente nødvendige grunneiertillatelser.

Alle installasjoner skal merkes med eier, utplasseringsperiode og RiS-ID (prosjekt- og installasjonsnummer).

Dersom installasjonen skal plasseres i et område med fredete kulturminner eller innenfor sikringssonen rundt disse, kreves det særskilt tillatelse. Se nærmere omtale i avsnittet om kulturminner.

Etablering av moringer som innebærer dumping av anker på sjøbunnen er forbudt etter forurensningsregelverket, og krever særskilt tillatelse etter miljøregelverket før tiltaket eventuelt kan gjennomføres.

Transport og motorferdsel

Avhengig av transportform og transportbehov kan det være nødvendig med flere tillatelser. Det er blant annet krav om tillatelse til alle helikopterlandinger og dropp av last, også på sjøis og fartøy.

Det er viktig å planlegge transporten grundig, slik at nødvendige tillatelser er på plass før feltarbeidet starter. For forsknings- og utdanningsvirksomhet er ferdsel utenfor det fastsatte ferdselsområdet søknadspliktig.

Det gjelder også særlige restriksjoner på motorferdsel i enkelte områder på land og sjøis. I disse områdene er motorferdsel forbudt fra 1. mars. Forskningsaktivitet bør så langt som mulig legges utenom områder med motorferdselforbud. Dersom motorferdsel i slike områder er nødvendig for å gjennomføre prosjektet, må dette omsøkes gjennom RiS.

Bruk av motorbåt på ferskvann krever tillatelse fra Sysselmesteren.

Sørg for at transportbehov, kjøretøy, fartøy, luftfartøy, landingsplasser, lastdropp og eventuelle alternative løsninger er beskrevet i søknaden. Dette bidrar til en mer effektiv saksbehandling.

Droner, UAV-er og andre fjernstyrte innretninger

Bruk av droner og andre fjernstyrte eller autonome ubemannede innretninger er regulert både av svalbardmiljøloven og verneforskriftene. Reglene gjelder innretninger i luften, på bakken, på vannet og under vann.

For å beskytte dyrelivet gjelder det særlige begrensninger for bruk av droner. Fra 1. april til 31. august er det forbudt å fly drone nærmere enn 500 meter fra fuglefjell. I verneområdene er bruk av droner som hovedregel forbudt. I tillegg gjelder det generelle forbudet mot å forstyrre dyrelivet på Svalbard.

Dersom du skal bruke drone, må du sette deg inn i og følge regelverket for droneflyging. Luftfartstilsynet forvalter reglene om droner og modellfly: [Drone \(luftfartstilsynet.no\)](https://www.luftfartstilsynet.no/).

Det er også viktig å være oppmerksom på regler om fotografering, filming og bruk av sensorer. Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) og Datatilsynet har informasjon om hvilke regler som gjelder for innsamling av bilder og data fra luften. Mer informasjon finner du her: [Luftbårne sensorsystemer - Nasjonal sikkerhetsmyndighet \(nsm.no\)](https://www.nsm.no/) og her: [Droner - hva er lov? | Datatilsynet](https://www.datatilsynet.no/).

I Longyearbyen og Ny-Ålesund er det ikke tillatt å fly drone innenfor fem kilometer fra lufthavnen uten tillatelse fra flytårnet. Det er pilotens ansvar å innhente nødvendig tillatelse for hver enkelt flyging.

Ny-Ålesund er i tillegg omfattet av en radiostillesone med en radius på 20 kilometer. Dette innebærer at droneflyging i praksis er forbudt i Ny-Ålesund og store deler av Kongsfjorden uten særskilt tillatelse. Dersom du ønsker å fly drone i dette området, må du søke om tillatelse fra Nasjonal kommunikasjonsmyndighet (Nkom). Før søknaden sendes, bør du kontakte Kartverket for koordinering mot pågående og planlagt lytteaktivitet.

For nærmere informasjon om radiostillesonen og dronebruk i Ny-Ålesund kan du kontakte Kings Bay AS, Nkom eller Kartverket. Det anbefales at slike forhold avklares i god tid før feltarbeidet starter. Nyttig informasjon finner du også her: [Regler for UAV \(kingsbay.no\)](https://www.kingsbay.no/) og her: [Bruk av UAS | Ny-Ålesund Research Station \(nyalesundresearch.no\)](https://www.nyalesundresearch.no/)

Leir og telting

Krav til leiropphold og telting er regulert i både Svalbardmiljøloven og i forskrift om leiropphold på Svalbard (leirforskriften).

All telting i regi av forsknings- og utdanningsvirksomhet krever tillatelse fra Sysselmesteren. Forskere søker via søknadsskjemaet i RIS-portalen. Telting og leiropphold som krever søknad til Sysselmesteren, skal sikres med våken og organisert isbjørnvakt når det er personer i leiren.

Husk kravet om avstand til faste kulturminner med sikringssoner. Disse er markert i kartet i RiS-databasen (se avsnitt om kulturminner).

Telting eller leiropphold skal gjennomføres slik at skade eller slitasje på vegetasjon i størst mulig grad unngås. Telt og andre installasjoner skal så langt som mulig legges på vegetasjonsfri mark.

Sikkerhet

Enhver som ferdes utenfor bosettinger, med unntak for tilreisende og fastboende som er med i organisert turopplegg, plikter å ha kunnskap om sikring mot isbjørnangrep. Det skal

iverksettes nødvendige tiltak for å unngå fare for angrep fra isbjørn og for å kunne avverge et slikt angrep uten å skade eller avlive dyret.

Det er påbudt å sikre leirplassen mot isbjørn, og det er krav om våken og organisert isbjørnvakt så lenge det er personer i leiren.

Du må gjøre deg kjent med mulige farer på Svalbard, samt aktuelle forebyggende sikkerhetstiltak. Vær sikker på at du er kjent med bruk av våpen og signalpistol. Vi anbefaler alle som skal ut i felt å ta et sikkerhetskurs. Forsvarlig omgang med våpen er viktig, både for din egen, andre menneskers, og isbjørnens sikkerhet.

Du må ha med nødpeilesender ved all ferdsel utenfor ferdselsområdet, og Sysselmesteren skal vite identiteten til senderne. Dette fremgår av meldeskjemaet.

Melding- og rapportering av turopplegg

Du har søknadsplikt dersom du skal på feltarbeid utenfor ferdselsområdet jf. § 3 i feltsikkerhetsforskriften: <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2025-06-06-940>

Det stilles krav til innholdet i en slik søknad, og den skal sendes elektronisk via Sysselmesteren sitt meldeskjema: ([Søke- og meldeplikt for tur på Svalbard | Sysselmesteren på Svalbard](#)).

En gruppe kan sende inn et felles skjema.

Feltarbeidet skal ikke starte før man har mottatt svar på søknaden fra Sysselmesteren. Etter avsluttet feltarbeid skal feltdøgn registreres i eget rapporteringsskjema. [Skjemaoversikt - Sysselmesteren på Svalbard](#) .

Innenfor ferdselsområdet er det ingen spesiell registrering for reisende.

Forsikring

Tilreisende bør som hovedregel ha forsikring eller bankgaranti som dekker kostnader ved eventuell søk- og redningsinnsats (SAR) og syketransport i forbindelse med opphold på Svalbard. For forskere og studenter som deltar i forskningsprosjekter, legges det derimot til grunn at de er dekket gjennom forskningsinstitusjonenes ordninger som selvassurandører. Det kreves derfor normalt ikke egen SAR-forsikring for forskere som skal utføre feltarbeid.

Visumplikt

Dersom du trenger visum for å reise inn i Schengen-området, må du søke i god tid før avreise. Søknaden sendes til nærmeste norske ambassade eller konsulat. Ved reise til Svalbard forlater du Schengen-området. Du må derfor som regel ha visum som gir rett til to innreiser i Schengen: én ved reisen til Svalbard og én ved hjemreisen.

Du finner mer informasjon på Utlendingsdirektoratets nettsider.